

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', thứ Sáu, ngày 13/3/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

BÀI 368

TIÊU TAI GIẢI NẠN PHẢI DỰA VÀO CHÍNH MÌNH

Ngay từ lời tựa của bài học, chúng ta có thể nhận thấy rõ đạo lý mà Hòa Thượng thường nhắc nhở chúng ta trong câu **“Tự tác tự thọ”** - tự làm tự chịu. Nếu cả cuộc đời này, trong mỗi ý niệm của chúng ta đều hướng về xã hội, vì đại chúng, vì lợi ích của tất cả chúng sanh mà hành động, chắc chắn chúng ta sẽ nhận được quả báo tốt đẹp. Ngược lại, nếu trong mọi khởi tâm động niệm đều chỉ vì chính mình, thậm chí tổn hại đến lợi ích của mọi người - nhà Phật gọi là chúng sanh - thì làm sao có thể tránh được tai nạn?

Nhiều người nói rằng, hằng ngày niệm bệ Phật Bồ Tát thì có thể tiêu tai, miễn nạn. Điều này hoàn toàn sai lầm. Nếu chúng ta không chịu sửa đổi tâm tính thì ngay cả Phật Bồ Tát còn không thể giúp được, huống hồ là những kẻ *“ma giả danh Phật”*. Những kẻ này, ngay đến bản thân họ còn không tự cứu nổi. Họ vẫn phải chịu khổ đau, vẫn phải trầm luân trong sanh tử. Đành rằng họ có thể lừa gạt được nhiều người, nhưng những điều ấy chẳng giúp ích gì cho chính họ; ngược lại, nỗi khổ của họ chỉ càng thêm chồng chất. Vì thế, người thật sự thấu hiểu luật nhân quả luôn sống vô cùng cẩn trọng trong từng khởi tâm động niệm, lời nói và việc làm.

Trong Kinh điển, Đức Phật dạy: **“Bồ Tát có một pháp: ngày đêm thường niệm thiện pháp, tư duy thiện pháp, quán sát thiện pháp, không để một niệm bất thiện nào xen tạp”**. Bồ Tát không bao giờ ngồi đó tư duy, quán sát hay nghĩ đến lợi ích riêng của mình để làm tổn hại người khác. Chỉ có hạng chúng sanh u mê và hạng *“ma giả danh Phật”* mới ngày ngày tính toán chuyện lợi mình, hại người. Những vị Bồ Tát chân thật thị hiện ở thế gian, trong mọi niệm các Ngài đều chỉ vì người mà lo nghĩ.

Chúng ta học Phật là để thấu hiểu được tông cương lĩnh, tông nguyên tắc tối cao: Xả mình vì người. Cho dù phải xả bỏ cả thân mạng này để mang lại lợi ích

cho chúng sanh, người tu hành chân chính cũng không hề ngần ngại; hướng chỉ chỉ là tổn hại một chút tài vật cá nhân mà đã cảm thấy xót xa thì đó chưa phải là người học Phật thật sự. Tuy nhiên, chúng ta đừng hiểu lầm rằng học Phật là bắt buộc phải hy sinh thân mạng một cách vô lý. Mọi người hãy nhìn vào tấm gương của những người anh hùng nơi biên giới, họ mang trong mình sứ mệnh thiêng liêng: “*Sống bám đá đánh giặc, chết hóa đá bất tử*”. Không ai ép buộc họ, nhưng đó là trách nhiệm với quốc gia, với dân tộc. Vai trò của người học Phật là phải làm như những gì Phật đã làm. Phật không bao giờ ép buộc, nhưng trong nhà Phật có chuẩn mực và tiêu chuẩn rất rõ ràng. Bạn làm được đến mức nào, thì sẽ đạt được quả vị ấy, giống như học sinh phải qua tiểu học, trung học, rồi mới lên đại học.

Người chân thật học Phật chính là người biết hy sinh và phụng hiến. Có như vậy, mới thật sự bước vào được cảnh giới của Phật Bồ Tát. Bằng không, chúng ta mãi mãi chỉ là phàm phu đầy rẫy Tham - Sân - Si - Mạn. Muốn thoát khỏi tai nạn, không có cách nào khác hơn là chính mình phải thay đổi ngay từ trong ý niệm. Trước đây, khởi tâm động niệm đều vì mình; giờ đây, hãy chuyển hóa để mỗi niệm đều vì người mà lo liệu. Sáng nay, sau khi lễ Phật và đọc bài xong, tôi ngồi uống nước khoảng vài phút. Trong khoảng thời gian ngắn ngủi ấy, đầu tôi đã hình thành một kế hoạch hoàn chỉnh để làm những việc tốt giúp ích cho người khác. Ý tưởng ấy nảy khởi và định hình cách thức hoàn thành mục tiêu. Đó chính là ý niệm vì chúng sanh mà lưu xuất và trong đó còn mang một ý nghĩa vô cùng sâu sắc là “*thi ân, báo ân*.”

Có một câu chuyện mà tôi nhớ mãi về một ông cụ ở Nam Định. Mỗi lần tôi xuống Nam Định giảng pháp, ông đều ngồi ngay trước mặt tôi, dáng vẻ vô cùng nghiêm túc. Một năm tôi chỉ về đó một đến hai lần, nhưng lần nào cũng thấy ông ngồi đúng vị trí ấy để lắng nghe. Cách đây một thời gian, ông lâm bệnh nặng và rơi vào trạng thái hôn mê sâu. Lúc đó, bản thân tôi ở đây cũng đang bị bệnh. Trong khi lễ Phật, tôi đã hướng tâm nguyện cầu: xin chư Phật Bồ Tát, Long Thiên Hộ Pháp gia bị, hỗ trợ cho ông để ông có thể tỉnh táo lại mà niệm Phật. Tôi mong ông có thể làm “*biểu pháp*” cho chúng sanh trong thời kỳ này, nhất là khi hai người con của ông đều rất tinh tấn niệm Phật. Ông vốn là người đã từng làm lợi ích cho bao nhiêu người trong cả một khu vực. Nếu ông cứ hôn mê rồi ra đi như

vậy (ông đã hôn mê suốt hơn 20 ngày) thì thật là một tổn thất lớn cho tín tâm của mọi người. Vài ngày sau, tôi nhận được tin báo: ông đã tỉnh táo và có thể niệm Phật trở lại. Trong lòng tôi vô cùng xúc động. Tôi suy nghĩ: Nhất định phải có những tấm gương thực tế về người niệm Phật như vậy để giúp cho những người mới phát tâm sanh khởi được lòng tin kiên cố. Ý niệm ấy hoàn toàn vì người, đó chính là “*chí công vô tư*”.

Hòa Thượng nói: “***Bạn phải vì Tịnh Độ mà lo nghĩ, phải vì Phật pháp mà lo toan***”. Lo toan cho Phật pháp ở đây không có nghĩa là làm cho hình thức giáo hội trở nên rầm rộ, bề thế, mà là làm cho Phật pháp được phát dương quang đại, làm cho Chánh pháp thuần chánh được trụ vững ở thế gian. Bởi lẽ, chỉ có Phật pháp thuần chánh mới chân thật mang lại lợi ích cho chúng sanh; còn tà pháp thì không thể làm được điều đó. Đạo lý này rất đơn giản: Phật pháp thuần chánh chỉ thuần túy đem lại lợi ích cho chúng sanh, không làm tổn hại, thậm chí không làm phiền lòng bất cứ ai. Người học Phật chân chính đều cho đi, tặng thưởng, không hề có ý niệm hay hành động vơ vét về mình. Mọi người hãy nghĩ: Một người đạt được tâm cảnh đó thì cho dù thế gian này có khổ đến cùng cực, họ cũng không cảm thấy khổ. Vì họ đâu có tham cầu, đâu có vơ vét, họ chỉ biết cho đi.

Có một câu chuyện vui tôi vẫn hay kể: Một người em gặp tôi và than rằng giá thịt lên cao quá, tận 80.000 đồng một kg. Tôi liền nói: “Ăn chi mà cực vậy? Ăn tàu hũ chỉ 20.000 đồng, năm miếng ăn cả ngày chưa hết, việc gì phải khổ sở?”. Mười mấy ngày nay, ba thầy trò tôi ở đây chưa tốn một xu tiền thức ăn. Chúng tôi chỉ xoay vòng các món: đậu phụ, su su, bắp cải, rau củ... Nếu sống như vậy thì không hề tốn kém, vậy thì chúng ta cần gì phải khởi ý niệm chiếm lợi của người khác? Nếu chúng ta không lo toan cho những bữa ăn tốn kém hàng trăm, hàng triệu đồng thì làm sao phải nghĩ cách “tổn người lợi mình”? Hơn nữa, trong mười mấy ngày qua, chúng tôi còn gửi tặng rất nhiều thùng rau củ cho bà con ở Vĩnh Long, Cần Thơ, Bình Dương, Đà Nẵng. Mình không tốn kém mà còn có thể cho đi, vậy thì khởi lên ý niệm chiếm lợi của người khác để làm gì?

Hòa Thượng nói: “***Trên Kinh, Phật nói rất rõ với chúng ta: Thế giới này đang bị mê tà nhiễm vô cùng nghiêm trọng và khổ báo vô cùng vô tận. Quy nạp lại tất cả những khổ đau ấy không ngoài ba thứ: Tham - Sân - Si. Đây chính là chân tướng của thế giới Ta Bà. Chúng ta nhất định phải giác ngộ điều này.***

Đây là cội gốc của mọi sự đau khổ”. Chúng ta đã đến thế giới Ta Bà này rồi, tại sao vẫn chưa tỉnh ngộ? Tại sao chúng ta vì những tư dục, tư lợi của mình mà đi làm việc tổn người lợi mình? Điều đó thực sự không cần thiết. Hòa Thượng nói: ***“Thân, ngữ, ý của chúng ta ngày ngày đang tạo nghiệp, mà chủ yếu là do Tham - Sân - Si. Đó chính là “Tam độc phiền não”, là đại ác và cũng là gốc rễ của mọi cái ác. Chắc chắn nó sẽ chiêu cảm những quả báo khổ đau tương ứng***”.

Thế gian này thật đáng sợ! Nhiều người khởi tâm động niệm đều chỉ vì mình, bất chấp thủ đoạn, không màng nghĩa ân. Có người vừa được cứu giúp thoát khổ, thoát nạn đã quên sạch ơn đức, thậm chí còn quay lại hại người đã giúp mình. Những việc ấy, chúng ta phải phản tỉnh thật sâu sắc. Tập khí xấu ác này từ đâu mà ra? Hòa Thượng nói rằng chính là từ lòng tham. Người thế gian tham đã đành, nhưng ngay cả những người học Phật nhiều năm cũng tham; những người mang danh nghĩa giảng Kinh thuyết Pháp cũng vẫn tham.

Cô Tịnh Du từng nói: ***“Tiền ở trong ngân hàng cũng chỉ là những con số, tiền trên tay cũng chỉ là mớ giấy vụn***”. Vì lòng tham, họ luôn cảm thấy thiếu thốn (cái này chưa có, cái kia chưa đủ) nên họ mãi miết tạo nghiệp và sống trong bất an. Trong nhà Phật có câu: ***“Tri túc thường lạc”*** (biết đủ thì sẽ thường vui). Người không biết đủ thì tâm không bao giờ định vì vậy họ sẽ luôn sống trong sự bất an. Chúng ta hãy nhìn ra thế giới: những người giàu bậc nhất, nằm trong top 10 hay top 100 thế giới, liệu họ có thực sự an vui? Những người đó đi ra ngoài không chỉ một lớp vệ sĩ, mà phải có đến mấy lớp bảo vệ; ngay cả ban đêm cũng phải có người canh gác. Thậm chí, thời nay, họ còn phải canh gác cả trên trời vì sợ các thiết bị bay không người lái (UAV) có thể tấn công từ xa. Những người sống trong giàu sang mà tâm trí bất an như vậy thật là thống khổ.

Ở thế gian hiện tại này, Tham - Sân - Si - Mạn ngày một thêm lớn, mỗi năm lại càng nghiêm trọng hơn. Hòa Thượng nói: ***“Đây chính là căn gốc của sự động loạn, bất an và là nguyên nhân của tai nạn triền miên”***. Nhìn vào tình hình thế giới hiện nay, chúng ta thấy mọi thứ chung quy lại đều vì lợi. Chính vì cái lợi mà người ta làm cho biết bao nhiêu người phải khổ đau, thậm chí là mất mạng. Nếu con người không biết dừng lại, cứ mãi chìm đắm trong Tham - Sân - Si thì quả báo sẽ là sự thống khổ vĩnh viễn và luân hồi vô tận.

Hòa Thượng dạy: ***“Làm thế nào để có thể hóa giải tai nạn? Trong Kinh điển, Phật đã dạy chúng ta mỗi người ở thế gian này tuy có chung cộng nghiệp, thế nhưng trong cộng nghiệp vẫn có biệt nghiệp nếu chúng ta nỗ lực tu tập theo tôn chỉ Giác Chánh Tịnh (Giác là không mê; Chánh là không tà; Tịnh là không nhiễm)”***. Tà là làm xáo trộn, phá hoại những trật tự sẵn có, trái với giáo huấn của Phật Bồ Tát và luân thường đạo lý. Ví dụ như việc làm cho những người đang sống bình yên trở nên bất an, loạn lạc chính là tà.

Mới đây có người gọi điện thoại cho tôi than thở: *“Thầy ơi, mẹ con đang đòi bỏ gia đình, đòi chia tài sản để đi theo một người đắp y giảng pháp”*. Tôi thật không hiểu nổi tại sao trong xã hội hiện đại này mà vẫn có những chuyện tà tri tà kiến diễn biến như vậy. Giờ đây, con cháu của họ đang đau khổ không nói nên lời. Trong xã hội, có nhiều cha mẹ đang khổ sở vì con cái, nhưng cũng có những người con đang vô cùng khổ sở vì cha mẹ mình rơi vào sự mê lầm. Hòa Thượng căn dặn chúng ta cần nỗ lực tu Giác Chánh Tịnh. Đạo lý vốn rất rõ ràng nhưng nhiều người vẫn mê muội. Ngoài việc bản thân thiếu sáng suốt, cộng thêm niềm tin không vững chãi, họ dễ dàng bị ma lực của những kẻ giả danh lôi kéo và xui khiến để rồi rơi vào tà mê.

Hòa Thượng luôn nhắc nhở chúng ta: ***“Quy y Phật chính là quy y Giác”***. Cái gì phù hợp với nhân quả, đó là Giác. Cái gì phù hợp với luân thường đạo lý, đó là Giác. Cái gì phù hợp với trật tự xã hội, đó là Giác. Những điều ngược lại thì đều là Mê. Chánh chính là không tà. Tuân thủ pháp luật là Chánh; tuân thủ phong tục tập quán tốt đẹp của dân tộc là Chánh. Có những người nghe lời xui khiến tà vạy rằng không được thờ cúng ông bà tổ tiên, rồi đem bát nhang của tổ tiên ném xuống sông. Thật không thể tin được!

Có người đến nói với tôi rằng: *“Tôi không học Phật, cũng chẳng theo đạo nào, nhưng tôi không hiểu tại sao họ xưng là đạo giáo mà lại bảo người ta không được thờ kính tổ tiên, ông bà? Truyền thống của dân tộc ta mấy ngàn năm nay là “Uống nước nhớ nguồn”, “Ăn quả nhớ kẻ trồng cây”. Đó là đạo lý ngàn đời, là nét đẹp văn hóa, tại sao họ lại dạy mình vứt bỏ?”*. Tôi rất đồng cảm. Cho dù một người có sinh ra từ kẻ đá, họ cũng phải khởi niệm tri ân viên đá đó đã cho mình cơ hội đến với cuộc đời này; hướng hồ chúng ta là huyết thống của cha mẹ, là sự truyền thừa bao đời của ông bà tổ tiên. Ông bà luôn thương yêu con cháu mình

vô cùng, vậy mà có những người nhẩn tâm đem bát nhang của ông bà ném xuống sông một cách thẳng tay chỉ vì nghe lời một kẻ không quen biết.

Đúng như Hòa Thượng đã nói: **“Chúng sanh ngày nay mê tà nhiễm, vong ân bội nghĩa”**. Cho nên, chúng ta nhất định phải tu Giác Chánh Tịnh. Cái gì là nhiễm? Chìm đắm trong ảo danh ảo lợi là nhiễm. Chìm đắm trong tự tư tự lợi là nhiễm. Chìm đắm trong ý niệm hưởng thụ và tham sân si mạn là nhiễm. Đây chính là tiêu chuẩn rõ ràng nhất. Chúng ta chỉ cần bình tĩnh quan sát là thấy ai là người Giác Chánh Tịnh, ai là kẻ mê tà nhiễm.

Hòa Thượng từng dạy rằng, cho dù một người có nói năng thao thao bất tuyệt cỡ nào đi chăng nữa, chỉ cần nhìn vào hành động của họ là ta biết ngay họ đang ở cảnh giới nào. Người đời không nhìn ra được là vì họ không chịu nhìn vào sự thật. Hòa Thượng nói: **“Chỉ cần chúng ta nỗ lực tu tập Giác Chánh Tịnh, chăm chỉ nỗ lực mà niệm Phật thì có thể tiêu tai miễn nạn”**. Bởi lẽ, niệm Phật chính là chánh niệm. Khi chúng ta đặt hết tâm ý vào câu Phật hiệu thì không còn khởi lên những niệm tà ác. Chỉ khi rảnh rang, tâm ta mới tìm đến danh lợi, tài sắc, ăn ngủ; còn khi tâm đã ở nơi Phật hiệu thì những thứ đó không thể chen vào được.

Hòa Thượng dạy rằng: **“Niệm Phật có thể tiêu tai miễn nạn, cho dù là đại tai nạn sắp đến hay đã hiện ngay trước mặt, chúng ta vẫn có thể rõ ràng, tường tận mà niệm Phật để vãng sanh. Đây chính là công đức, lợi ích không thể nghĩ bàn. Cho nên, tiêu tai miễn nạn không thể dựa dẫm vào bên ngoài mà phải dựa vào chính mình. Dựa vào chính mình nghĩa là đem tất cả ác niệm, những ý niệm ô nhiễm thải đều buông xả, đồng thời để khởi chánh niệm và thiện niệm”**. Câu Phật hiệu **“A Di Đà Phật”** chính là chánh niệm. Tất cả việc làm của mình vì lợi ích của đại chúng và xã hội chính là thiện niệm.

Ngày nay, có những người nghe theo một vị “Bồ Tát giả” nào đó hứa hẹn rằng: “Hãy theo ta, ta sẽ che chở, ta sẽ ban phước cho”. Nhưng ngay câu sau họ lại bảo: “Có bao nhiêu tiền hãy đem hết đến đây cho ta để ta làm lợi ích cho chúng sanh”. Vậy mà vẫn có người mê mờ, tin đó là thật. Họ bảo người ta bố thí, cúng dường nhưng bản thân mình thì không làm, chỉ muốn thu lợi cho bản thân thật nhiều.

Vì vậy, Hòa Thượng nhắc nhở chúng ta phải biết rằng: ***“Thiện niệm là vì lợi ích của tất cả chúng sanh, của xã hội và đại chúng. Chánh niệm chân thật chính là câu Phật hiệu A Di Đà Phật. Chúng ta dùng tâm chân thành, thanh tịnh, từ bi mà niệm Phật”***. Khi tâm ta đạt đến sự chân thành, thanh tịnh và từ bi, tự khắc chúng ta sẽ biết mình cần làm gì để lợi ích cho chúng sanh. Hòa Thượng nói: ***“Khởi tâm động niệm, trong mỗi niệm đều là A Di Đà Phật, ngoài ra không có ý niệm nào khác, đó mới chính là chánh nghiệp”***. Còn nếu miệng niệm Phật mà lòng vẫn tơ tưởng đến tiền tài, danh lợi, ăn ngủ thì đó chưa phải là chánh niệm.

Chúng ta phải đặc biệt chú ý đến lời dạy của Hòa Thượng: “Muốn tiêu tai giải nạn cần phải dựa vào chính mình”. Ngay cả Phật Bồ Tát mà chúng ta còn không thể dựa dẫm một cách ỷ lại thì làm sao dựa vào quỷ thần? Nếu Phật Bồ Tát có thể cứu ta thì các Ngài đã làm lâu rồi, đâu cần đợi ta phải cầu khẩn. Các Ngài đạt được quả vị “*Vô duyên đại tự*” (lòng từ bi không điều kiện) nên nếu giúp được là các Ngài đã biến thế giới này thành nơi an lành rồi. Khốn nỗi nghiệp lực của chúng sanh quá nặng, trừ khi họ tự chuyển đổi ý niệm của chính mình, nếu không thì Phật Bồ Tát cũng không làm gì được. Trong khi đó, những kẻ giả danh chỉ lợi dụng sự mê mờ của chúng ta để trục lợi.

Hôm qua, có một học trò nhắn tin muốn may tặng tôi hai bộ đồ vest. Tôi chỉ trả lời ngắn gọn: “*Chưa cần*”. Người tu hành phải luôn vì chúng sanh mà lo nghĩ, đó mới là thiện niệm mà Bồ Tát tu tập: ***“Thường niệm thiện pháp, tư duy thiện pháp, quán sát thiện pháp, không để một ý niệm bất thiện xen tạp”***. Chỉ cần một ý niệm muốn chiếm tiện nghi của người khác, dùng cái của người làm cái của mình, đó đã là ý niệm bất thiện rồi. Hòa Thượng thậm chí còn nhường cả những phần tiện nghi mà Ngài xứng đáng được hưởng để dành phần cho chúng sanh. Ý niệm đó mới thực sự là thiện lành. Chúng ta đừng để những lời nói dối, nói khoác của những kẻ giả danh như “*Ta sẽ bảo hộ cho ngươi*” làm mê muội. Khi tai nạn thực sự đến, ngay cả kẻ giả danh, hứa hẹn đó còn không bảo vệ được chính họ thì lấy gì bảo vệ cho bạn? Cho nên, Hòa Thượng nói: ***“Muốn thoát khỏi kiếp nạn ở thế gian này, chính mình phải lìa xa Tham - Sân - Si và những tập khí phiền não xấu ác. Đó mới là cách chân thật nhất để chúng ta có được biệt nghiệp an lành ngay trong cái cộng nghiệp”***.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót.

Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!